

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering Waalbandijk,
dijkvak IJzendoorn – Tiel

16 oktober 1998

899-99

ISBN 90-421-0449-X
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW97.36346-6082029

uw brief
17 augustus 1998

ons kenmerk
U581-98/Hd/em/899-100

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieueffect-
rapport Verbetering Waalbandijk, dijk-
vak IJzendoorn – Tiel

doorkiesnummer
(030) 234 76 23

Utrecht,
16 oktober 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Verbetering Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn – Tiel. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

dr. J.T. de Smidt
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verbetering Waalbandijk, dijkvak
IJzendoorn – Tiel

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn – Tiel

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over
de Verbetering Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn – Tiel,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland door de Commissie voor de milieuef-
fectrapportage; namens deze,

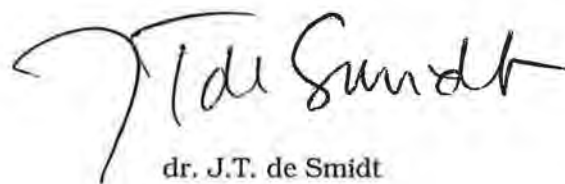
de werkgroep m.e.r. Verbetering Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn – Tiel,

de secretaris

dr. A.C.P.M. van der Heljden

de voorzitter

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 16 oktober 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel	2
3. Aanbevelingen voor de verdere besluitvorming	3
3.1 Compensatie	3
3.2 Basaltonbekleding	3
3.3 Hoogwatervrij terrein	3
3.4 Monitoring	4
3.5 Onderhoudspaden	4

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 augustus 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 161 d.d. 26 augustus 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het Polderdistrict Betuwe heeft het voornemen om het dijkvak IJzendoorn-Tiel (Hmp 130 tot en met 214) van de Waalbandijk te verbeteren. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering is een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd.

Bij brief van 17 augustus 1998^{1]} heeft de provincie Gelderland de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de opgestelde Projectnota/milieueffectrapport (MER). Het MER is op 26 augustus 1998 ter inzage gelegd^{2]}.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]} De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd

Bij de toetsing heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen inspraakreacties en adviezen betrokken^{4]}. Voor zover relevant in het kader van het advies wordt er met voetnoten naar verwezen^{5]}.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER^{6]}, zoals vastgesteld op 27 november 1997;
- op eventuele onjuistheden^{7]};
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER^{8]}.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van de Projectnota/ MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit/de besluiten over het dijkverbeteringsplan. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

---

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

4 Wm, artikel 7.26, lid 2.

5 Voor een overzicht van de reacties zie bijlage 4.

6 Wm, artikel 7.23, lid 2.

7 Wm, artikel 7.23, lid 2.

8 Wm, artikel 7.10.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat de **essentiële informatie in de Projectnota/MER aanwezig** is. Daardoor is de informatie beschikbaar gekomen die nodig is om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan.

2.2 Toelichting op het oordeel

De Projectnota/MER stuurt aan op een ontwerp voor de dijkverbetering waarbij maximaal rekening wordt gehouden met landschap, natuur en cultureel erfgoed. Daarbij wordt uiteraard primair voldaan aan de gewenste veiligheid.

Om de door het Polderdistrict beoogde zorgvuldigheid met de milieuaspecten te bereiken, worden op heldere wijze achtereenvolgens drie stappen gezet. De eerste stap is een beschrijving van de kenmerken van LNC. De tweede stap is de expliciete benoeming van de elementen die waardevol worden geacht (de LNC-waarden). Tenslotte worden daaruit de aandachtspunten en wensen afgeleid voor behoud en ontwikkeling, waarmee het ontwerp rekening moet houden.

Door deze aanpak wordt het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) ontwikkeld. Het uiteindelijk gekozen Voorkeursalternatief doet ten opzichte van het MMA op drie punten een stap terug. Deze keuze acht de Commissie zorgvuldig en overtuigend gemotiveerd. Het betreft de volgende drie punten.

- 1) Het niet overal afvlakken van de eerder aangelegde hoge en steile bermen, hoewel dat landschappelijk de voorkeur heeft.
- 2) Het niet toepassen van een damwand bij IJzendoorn voor het sparen van bijzondere cultuurhistorische en landschappelijke waarden.
- 3) Het niet saneren van een vuilstort bij Tiel.

Deze keuzen berusten op de volgende motieven:

- ad 1) Het Polderdistrict heeft bij de ingrijpende versterking van ongeveer twintig jaar geleden de bewoners toegezegd dat op korte termijn geen nieuwe ingrepen te verwachten waren. Om die reden voorziet de Projectnota/MER in afvlakking van de berm op slechts die plaatsen waar de winst voor het landschap maximaal is.
- ad 2) Uitvoering in de grond is meer duurzaam en door uitgekiend ontwerp (in grond) kan de aantasting van de waarden klein worden gehouden.
- ad 3) Van het saneren van de vuilstort wordt afgezien op grond van zowel het ontbreken van de wettelijke taak tot saneren als de hoge kosten die gepaard gaan met het afgraven en elders opnieuw storten.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen. De opmerkingen zijn niet van invloed op het in paragraaf 2 gegeven positieve oordeel. De Commissie hoopt met deze aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Compensatie

Uit de plantoelichting blijkt, dat aan weerszijden van de Prins Willem Alexanderbrug populieren worden gekapt. Het gaat daarbij om beeldbepalende bomen. In het plan wordt het uitgangspunt gehanteerd om hiervoor ruime compensatie te bieden. De Commissie stemt volledig in met dit uitgangspunt.

Te lezen valt echter ook, dat voor de nieuwe beplanting toestemming nodig is van de eigenaren. Elders in het plan is geconstateerd, dat het draagvlak voor dijkverbeteringsingrepen in deze trajecten niet groot is.

- De Commissie adviseert om de voor compensatie benodigde instemming actief te verwerven. Daarnaast beveelt de Commissie aan, in het geval die instemming niet verkregen wordt, alternatieve locaties te overwegen. Daarbij heeft de Commissie gedacht aan de taluds van het bruggenhoofd zelf, waar geen sprake is van concurrentie met agrarische belangen.

3.2 Basaltonbekleding

Voor de bekleding van het buitentalud bij de buitendijkse opritten wordt gebruik gemaakt van basalton. Het is uiteindelijk de bedoeling van het polderdistrict om de stenen te laten begroeien.

- De Commissie adviseert om voor de bekleding van de buitentaluds bij de opritten de mogelijkheid van grasbetonstenen in plaats van basalton nader te bezien. Deze lichtere bekledingsoort zal gezien de reden van aanbrengen (drijfvuil, verhoogde stroomsnelheden) naar de mening van de Commissie voldoen en zich beter lenen voor begroeiing.

3.3 Hoogwatervrij terrein

Het hoogwatervrije terrein bij IJzendoorn wordt (tijdelijk) deels afgegraven voor de dijkverbeteringswerkzaamheden. Met het oog op een mogelijk toekomstige ontwikkeling⁹], waarbij het gehele hoogwatervrije terrein wordt verwijderd, wordt alvast een adequaat buitentalud gerealiseerd. Na verbetering van het buitentalud wordt volgens de Projectnota/MER de afgraving weer aangevuld.

---

9 Zie ook reactie 9, bijlage 4.

De Commissie heeft uit de plantoelichting begrepen, dat de initiatiefnemer de aanvulling noodzakelijk acht, omdat nog geen duidelijk beeld bestaat van de toekomst van het terrein. Het niet aanvullen van het afgegraven deel levert naar het oordeel van de Commissie winst op voor de natuurwaarde van het terrein. Deze natuurwinst weegt volgens de Commissie op tegen het landschappelijke bezwaar dat zich in de ontstane laagte makkelijk zwerfvuil verzamelt.

- De Commissie beveelt aan bij de besluitvorming de natuurwinst door niet aanvullen van het terrein af te wegen tegen de kans op het ontstaan van zwerfvuil.

3.4 Monitoring

In de Projectnota/MER staat dat vanwege verzakkingen in de dijk, sprake is van scheurvorming in de kruin van de dijk. In de projectnota/MER kan geen zekerheid worden verschaft of deze geconstateerde verzakkingen tot stilstand zijn gekomen of zullen komen na verwijdering van de populierenrijen.

- Om te kunnen controleren of de geconstateerde verzakkingen tot stilstand zijn gekomen, beveelt de Commissie aan om hiervoor een monitoringprogramma op te stellen.

3.5 Onderhoudspaden

In de Projectnota/MER wordt langs de dijk een onderhoudspad voorgestaan. Een onderhoudspad wordt door het polderdistrict noodzakelijk geacht voor een betaalbaar natuurvriendelijk beheer. Het is echter wel een toevoeging aan het dijkontwerp die het aanzicht sterk verandert. Het zorgvuldig inpassen daarvan heeft de voorkeur. De Commissie vraagt zich in dat licht af, wat de motieven zijn in de Projectnota/MER voor de vormgeving van de op- en afritten van de onderhoudspaden. Voor deze op- en afritten zijn meer terughoudende oplossingen mogelijk, die geen afzonderlijke taluds vereisen. Bijvoorbeeld een oplossing waarbij de onderhoudspaden niet over de op de dijk toelopende wegen worden 'getild', maar waarbij de op- en afritten van de onderhoudspaden met de helling van de dijk mee naar de kruin worden geleid.

- De Commissie geeft in overweging, het ontwerp voor de op- en afritten van de onderhoudspaden nader te bezien.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieueffectrapport
Verbetering Waalbandijk,
dijkvak IJzendoorn - Tiel

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 augustus 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten

provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Markt 11
Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (026) 359 91 11
telefax (026) 359 94 60
e-mail post@rv.gelderland.nl

- Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingekomen	1 26 AUG. 1998
nummer	1232-98
dossier	899-64
afdeling	Hd/Sc/pres/bib/lem

datum: 17 augustus 1998 nummer: MW97.36346-6082029
onderwerp: Verzoek om advies over de projectnota/MER voor de dijkverbetering Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn-Tiel, hmp (N) 130-214

Hierbij sturen wij u (in drievoud) de projectnota/MER, het geotechnisch onderzoek en het ontwerp-dijkverbeteringsplan voor de verbetering van Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn-Tiel, hmp (N) 130-214.

Wij zullen de bij ons college ingezonden inspraakreacties en adviezen van de wettelijke adviseurs zo snel mogelijk toezenden met het verzoek deze bij uw advisering aan ons college te betrekken. Wij vragen u ons zo snel als mogelijk over de projectnota/MER advies uit te brengen.

De - in afschrift bijgevoegde - bekendmaking van de inzage vindt plaats op 26 augustus 1998 in enkele regionale en lokale kranten en de Staatscourant.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Commissaris van de Koningin griffier

bijlagen:
- projectnota/MER (3x)
- geotechnisch onderzoek (3x)
- ontwerp-dijkverbeteringsplan (3x)
- afschrift bekendmaking

coll. - 111
code: SP/M9804884/2

Inlichtingen bij dhr. J. Bleeker
verzonden 24 AUG. 1998

doorkiesnr. 359 88 62

Postbank 869782
ABN-AMRO Arnhem 53 50 20 463
BNG 's-Gravenhage 28 50 10 824

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van het MER in Staatscourant nr. 161 d.d. 26 augustus 1998

BEKENDMAKING

Terinzagelegging en openbare zitting

Dijkverbeteringsproject Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn-Tiel, hmp(N) 130-214

Via deze bekendmaking willen wij u op de hoogte stellen van het voornemen tot dijkverbetering en de gelegenheid bieden hierop te reageren. Bij dit project zijn meerdere overheden betrokken. Daarom is afgesproken dat alle reacties naar één adres zullen worden verzonden. Gedeputeerde Staten van Gelderland vervullen die coördinerende rol. De besluitvorming over de verbetering van deze dijk gebeurt op basis van de Wet op de waterkering.

Voor de verbetering van de Waalbandijk, dijkvak IJzendoorn-Tiel, hmp (N) 130-214, gelegen in de gemeenten Echteld en Tiel, heeft het polderdistrict Betuwe de projectnota/milieu-effectrapport (MER) en het ontwerp-dijkverbeteringsplan ingediend. Tevens heeft het polderdistrict aanvragen voor vergunningen e.d. ingediend bij de betrokken overheden. Hierover nemen zij afzonderlijk besluiten.

Het gaat om de volgende vergunningsaanvragen met het oog op de uitvoering van de dijkverbetering:

- een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewater voor het verwerken van secundaire bouwstoffen (Rijkswaterstaat, Directie Oost-Nederland en provincie Gelderland);
- een vergunning op grond van de Rivierenwet (Rijkswaterstaat, Directie Oost-Nederland);
- een verzoek om vrijstelling van artikel 19 Wet op de Ruimtelijke Ordening (gemeenten Echteld en Tiel);
- een kapvergunning op grond van de Algemeen plaatselijke verordening (gemeenten Echteld en Tiel);
- een aanlegvergunning op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (gemeenten Echteld en Tiel);
- een bouwvergunning op grond van de Woningwet (gemeente Tiel);
- een melding op grond van de Wet Bodembescherming (provincie);
- een melding op grond van de Wet Milieubeheer voor het verwerken van secundaire bouwstoffen (provincie);
- een ontheffing ingevolge artikel 144, 146 t/m 151, 153, 155 en 157 van het Gelders Waterschapsreglement (polderdistrict Betuwe).

Terinzagelegging

Het ontwerp-dijkverbeteringsplan en de bijbehorende projectnota/MER en de genoemde aanvragen liggen van 27 augustus tot en met 23 september 1998 ter inzage in:

- het ambtshuis van het polderdistrict Betuwe, Dorpsstraat 8 te Elst (Gld), op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur;
- het gemeentehuis van Echteld, Molendam 30 te Ochten, op werkdagen van 08.30 tot 12.30 uur;
- het gemeentehuis van Tiel, Achterweg 2 te Tiel, op werkdagen van 9.00 tot 16.00 uur;
- de bibliotheek van het Huis der Provincie, Markt 11 te Arnhem, op werkdagen van 8.30 tot 16.30 uur;

Indien u niet in staat bent tijdens kantooruren de ter inzage gelegde stukken in te zien, dan kunt u contact opnemen met het Projectbureau dijkverbetering van de provincie Gelderland (zie onderstaand telefoonnummer).

Schriftelijke zienswijzen

Bij dit project zijn meerdere overheden betrokken. Daarom is afgesproken dat alle reacties naar één adres worden verzonden. U kunt tot en met 23 september 1998 op een of meer van de hiervoor genoemde onderdelen schriftelijk reageren bij:

**Gedeputeerde Staten van Gelderland
Dienst Milieu en Water
Projectbureau dijkverbetering
Postbus 9090
6800 GX Arnhem**

Graag onder vermelding van nummer MW97.36346. Wij verzoeken u bovendien bovenaan de brief aan te geven op welk onderdeel u reageert. Overigens kan iedereen die zienswijzen inbrengt verzoeken om zijn/haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Mondelinge zienswijze/openbare zitting

Behalve schriftelijk kunt u ook mondeling reageren. Hiervoor wordt op 10 september 1998 een openbare zitting georganiseerd in het Dorpshuis "Ons Tehuis", J.R. Zeemanstraat 12a te IJzendoorn. Vertegenwoordigers van betrokken overheden zijn aanwezig om uw vragen te beantwoorden. De zitting begint om 19.30 uur.

U wordt verzocht zoveel mogelijk gebruik te maken van deze zitting, wanneer u uw zienswijze uitsluitend mondeling wilt indienen.

Nadere informatie

Voor nadere informatie over bovenvermeld dijkverbeteringsproject kunt u zich wenden tot de provincie Gelderland, Projectbureau Dijkverbetering, de heer J. Bleeker, tel. (026) 359 88 62.

Arnhem, 26 augustus 1998
nr. MW97.36346

Gedeputeerde Staten van Gelderland
J. Kamminga - Commissaris van de Koningin
C. Crasborn - griffier

provincie
GELDERLAND

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Polderdistrict Betuwe

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland, Dienst Milieu en Water

Besluit: Goedkeuring dijkverbeteringsplan volgens artikel 7 van de Wet op de Waterkering

Categorie Besluit m.e.r. 1994: 12.1

Activiteit: Uitvoeren van een verbeteringsplan voor de Waalbandijk tussen IJzendoorn en Tiel (Hmp 130 tot en met 214), omdat de huidige primaire waterkering niet overal voldoet aan de gestelde veiligheidsnormen. De tekortkomingen betreffen een te lage kruinhoogte van de dijk (variërend van nihil tot ca. 0,9 m.), instabiliteit van de dijk (zowel buiten- als binnentalud) en gevaar voor piping dan wel opbarsten.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 27 augustus 1997

richtlijnenadvies uitgebracht op: 31 oktober 1997

kennisgeving toetsingsprocedure: 26 augustus 1998

toetsingsadvies uitgebracht op: 16 oktober 1998

Samenstelling van de werkgroep:

ir. N. van Dooren (alleen toetsingsfase)

dr. L.M. Fliervoet

ir. C. van der Giessen

ing. D. Hamhuis (alleen richtlijnenfase)

J.C.J. Lammers (voorzitter richtlijnenfase)

drs. M.A. Kooiman

dr. J.T. de Smidt (voorzitter toetsingsfase)

Secretaris van de werkgroep: drs. R.A.A. Verheem (richtlijnenfase) en dr. A.C.P.M. van der Heijden (toetsingsfase).

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	980907	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; directie Oost	Deventer	981012
2.	980917	H.P.J.A. van der Werff en E.S. van Rijn	Echteld	981012
3.	980922	Houdstermaatschappij Dekker B.V.	Tiel	981012
4.	980921	H. Verhoeks	Echteld	981012
5.	980921	Gebr. J.C. en G.J. van Zetten	Echteld	981012
6.	980919	P. v.d. Berg	Echteld	981012
7.	980916	Maatschap H.D. van den Berg & J.M.C.G. Blanken van den Berg	IJzendoorn	981012
8.	980916	J.F.A.T. van Rijn	IJzendoorn	981012
9.	981007	Polderdistrict Betuwe - reacties op zienswijzen	Elst	981008
10.	----	Verslag openbare zitting op 10 september 1998 te IJzendoorn	----	981013

